

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Etymologiae - Cod. Aug. pap. 103

Isidorus <Hispalensis>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Liber IX

[urn:nbn:de:bsz:31-75968](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-75968)

Inguarū diuersitas
exorta est modifia
turis p̄ diluuiū. Nā
Inquam supbia turis
illius inducpos p̄gnos p̄nos hu-
mana diuidit p̄tate unam
nacionū lingua fuit que hebrea
uocatur quam patriarche et p̄p̄te
us p̄nt non p̄m p̄mombus
p̄is uerū etiam militaris p̄ris
p̄micio aut est gentes tot ling
ue fuer. Deinde plures gētes
quam lingue quia prima lingua
fuit multe gētes exorte. Unique
aut dicitur in h̄ loco p̄ uerbis
que p̄ lingua fuit genar locua
om̄s illo quo h̄is qui efficit p̄d
p̄ efficitur nouatur p̄ ob dia
plet p̄ uerbis p̄ mang p̄ l̄is
Dico p̄ aut lingue p̄ar heb̄a
gia et latina que toto orbe max
ime excellit. H̄is i tribus linguis
sup̄ cruce d̄m apudato fuit ca
cus scripta. Unde et p̄ ob p̄ur
tate p̄ar scripturae h̄is t̄o
linguar cogitō nec p̄ara est
ut adaltem ueritat̄ d̄m p̄ quā
dubitacione nois uel m̄cepta
nois p̄mo unq̄ lingue attulit
Grec̄a aut̄ lingua inter ceteras
gēti clarior habetur. Est aut̄
et latina et om̄ib; linguis p̄
nancior auḡ ueritas in uerbis
d̄p̄rmitur. Quare p̄ma d̄r p̄enc

dos i mixta p̄re cōmūis
quam om̄es utuntur. Sc̄i
atica uel dicitur atenuens
qua usi sunt om̄es gē au
tores. Tercia dicitur quam
habet egypti et p̄m. Quā
lonica. Quarta adica qua
p̄ edypte locutos dicitur et
p̄nt m̄ob p̄ruacōe gē lingue
et modi cetera d̄p̄rmita. Si
mo est cō̄ ita est d̄p̄rmit
to. Latinas aut̄ linguas
est quida dicitur i p̄sta lan
nam romanam mixta p̄i
sta est quam uetustissimi ita
lic p̄biano et p̄tario p̄r
us m̄ob d̄ca ut p̄ h̄nt car
mina alior. Latina quam
p̄blatino et regibus t̄m et
t̄t̄i m̄latino p̄nt locuti est
fuit p̄ tabule scripte. Quā
mana que post reges et
actos a p̄to romano c̄pta
est qua neuus plures or
m̄ uirgilis p̄re et ex
uatorib; tractus et cetero
et cetero uel ceteri effudit
Mixta que p̄m p̄u l̄ano
p̄romane simul t̄u morib;
et homib; m̄romanā au
tatem m̄cepit m̄p̄r̄tate
uerbis p̄ p̄lect̄smos et bar
banismos cōt̄p̄ens. Om̄es
aut̄ orientis gētes m̄gu
ture linguam et ueritatē

ludunt p̄ hebrei et p̄i dō
 medietate nec gēty in palato
 p̄monēs fecerunt p̄ greci
 et apiani. Om̄s acule
 gēty uerba uerbalibz fra
 gunt p̄ itali et sp̄anisi
 et caldeus uicini hebreos
 et in sermone componēs
 implensq; hanc p̄no. Quid
 aut arbitrantur q̄m̄ lin
 gua esse caldeo qua abra
 ham de caldeis fuit. Quid
 p̄ hoc recipitur quō m̄da
 mōdi hebrei p̄uēri lingua
 quam nouerat doctri u
 benaur. Om̄e aut lingua
 unq; quisp̄ hom̄ p̄ue gē
 p̄ue latina p̄ue ceterarū
 gēty aut audire p̄ te
 nere aut legēda a scriptis
 accipere. Cum aut om̄ lin
 guarū p̄na difficilis p̄t au
 quam nemo t̄m̄ tam des
 diōsus est ut p̄a gēty p̄z
 ty p̄ue gēty lingua n̄ p̄at
 Nam quid aliq; putandū ē
 m̄p̄ acatū brutoz declar
 illa igit̄ p̄p̄ uocis clamore
 q̄m̄uit ip̄e detior qui p̄p̄
 lingue caret natiua. Cui
 modi aut lingua locutū
 est deq; in p̄ncipio m̄di
 dum dicit̄ fiat lux muc
 nire difficile est. Non dū
 igitur erant lingue. Itē

qua lingua imponit p̄p̄ca exti
 arily hom̄ aulily maxima ad
 p̄m̄ hanc loquens uel ad
 p̄has uel dum corporaliter
 sonuit uox dicentis. Ita tu es
 filij meq; dilectq; ubi a quibz
 credit̄ ille lingua un̄ et sola
 que fuit antequā esset lingua
 d̄p̄tas. Induip̄s aut gēty
 credit̄ qd̄ eadem lingua illis
 deq; loquatur qua q̄i hom̄es
 utuntur ut ab eis intelligat̄.
 Loquitur aut deq; hom̄ibz nō
 p̄ p̄p̄at̄ in ueritate p̄ p̄p̄a
 turā corporale p̄ qua cetera et
 hom̄ibz apparere uoluit q̄u lo
 cutū est. Sic igit̄ ap̄s. Si lin
 gua hom̄ loquar et angloz.
 Ubi p̄t̄ qua lingua angloz
 loquatur nō qd̄ angloz alique
 lingue s̄nt p̄ hoc p̄p̄p̄a
 rione d̄r. Itē q̄t̄ qua lingua
 in futuro hōes loquatur nūq̄
 r̄p̄tur. Nam dicit ap̄s. Siue
 lingue cessabunt. Ideo aut p̄
 delinguis ac d̄m̄ de gēty p̄
 sumus quia exlinguis gēty
 nō exgentibz lingue exort̄.

g. Hōs est multitudo ab uno
 p̄ncipio orta p̄ue ab alia
 natiua p̄m̄ p̄p̄ colle
 r̄acem distm̄ta aut ut ḡue
 ap̄s. Om̄e et gentilitas dicit̄.
 Gēty aut appellata p̄p̄ gēty

aciones familias r agnoscendo
pe nacio a nasendo Gentes aut
quily diuisa est tra xv sunt de
iaphet xxi decem xx et vñt
sem qua sunt lxxij. Sed paxig
et nacio dicitur lxx totidemq
lingue que pñas esse ceperit
Quocq; ceteris prouincas et
impulab implauerit 2 filij sem v.
singto gentes singlas pñas
uerit. Quocq; pñas hdam aq
hetamite pñas per pulis Gens
aqui aquo asirica pullulauit
impet. Tercia arfaxad aquo
gens caldeoz exorta est. Quarta
ludi aquo libij Quarta aram
aquo pñas quoz metropolis
fuit dama sus 2 filij aram ne
pñas sem iij. vñ. et ur. et
gata. et mes. vñ. tra comadis
condita qui inter palestiniam
et coelem pñas tenuit pñas
tum unde fuit iob. pñas qd
scriptum est. Vñ erat mita
huz. **Sals** ul aquo armeni
Tercia gata aquo carmeni
cane. Quarta mes aquo pñas
hij qui uocantur moenes pñas
pñas arfaxad filij sem. Gens
nepos arfaxad aquo hebrea
Tertiam filij hebrea aquo mdoz
orta est gens Sals filius ice
tam aquo lactram licet alij

Andr

cos pñas etulos pñas
Osmahel filij abrahama
quo isma hante qui nuc
coluyto naci pñas
quap a pñas et a pñas
abagar. Tercia filij ism.
ahel aquo nabati qui ab
efrata in mari rubro in
habitant. Moab et am
mon filij latij aquo mo
abute et ammonite Edom
filij esau aquo uduma hec
sunt gentes qua de sem
pñas descendunt pñas
tes. Etam met dianam
ab ortu pñas usq; ad sem
tes 2 filij thom iij. ex
orte sunt gentes. Sus
aquo ethiopes pñas
Mesram aquo egyptij
habetur exorti 2 filij aquo
libij. Unde et in iurita
nie fluius usq; impñas
facti dr omnisq; tra cu
regio pñas. Gamaan
aquo asir et pñas et
canancor et godes. Tra et
nepotib; thom filij thom
nepotib; thom 5 filij Sus
saba et ciula pñas regna
saba arna. Saba aq; pñas
genti et appellati saba de
quily uingulij Solis estur

ca uirga sabaei. Hi sunt
 et arabes. Euda aquo ge
 ali in partem remocioris
 africa heremo colerentes
 Sabata ad sabam tem qm
 asabari noiantur. Per m
 ucas et sabaei et arza pa
 latin antiqua uocabula
 pducunt et qui nunc auc
 tarij hant ignorantia
 filij regina sabae et da
 dan. Hic sabae p sm liter
 am prohibetur in heremo.
 Ille aut superior sabae p sa
 mca aquo appellatus sa
 beos. Interpretatur aut
 hic sabae arabia. Dadan
 aquo gens est et qisopia
 in occidentali plaga filij
 mesoram aquibus libij qui
 eodem pluce uocabantur.
 Septim aquo philistin qd
 ueteres allophilos nosm
 corrupte palesti nos uoca
 m. Ceterae p pcedis
 note sunt quia bello et q
 opico puberpe usq ad
 solui one pteritoz noia
 puenit. Filij regina
 et aquo reginancoz p
 pcedis quoz tra hys op
 ulis uideri possiderunt
 Quoz pmo gemitu pson

aquo psonos. Unde et uirgo
 eoz in semite pson uocatur.
 Secundus eoz aquo eoz. Deca
 uhebupus aquo gubap p
 fut uirgin. Quartus amoricus
 aquo amorici. Quintus uirgin
 aquo uirgin. Sextus cucus
 aquo cucu. Ipsi sunt gubap
 ce acuitate gabaon q p p
 ces uenerit aditum. Septimus
 arabicus qui arabas colit
 dit oppidu cont traypolm in
 radibus libani pte. Octauus
 apencus aquo apenci. Nonus
 haradus aquo aradu pte qui
 Haradu in pulam possidet
 angusta frutu a femis litor
 pparata. Decimus amarus
 aquo pte nobilis ciuitasq
 uocabur coelis. Undecimus aty
 cus. Hec sunt pcedis de stre
 cham que apdone usq ad ga
 ditani frutu omne meridi
 amam parte tenent. Item
 tribus filioz raphet. Filij igit
 raphet vii noiantur. Somer
 aquo galate r galle. Magog
 aquo arbitratu satas et go
 tos traxit origine. Ma
 dai aquo medos gispa putat
 Juban aquo ionos qui et ga
 Unde et mare rami. Tubal
 aquo hiberi qui et spami dicit

quidem ex eo et italos suspicet
Nō pōt q̄ quo capitecōs Vt
et uerbis ap̄d eos usq; hodie ma
lecta dr̄ Inas ex quo tunc
quorū non satis in mutatu no
cabulu est quasi trāces Iphij
gomer nepotib iaphet arca
na; aquo salmate quos gr̄i ter
ginos uocant Vtan aquo pi
fagones Cotormā aquo p̄r
friges Iphij uerban elisa aq̄ly
gr̄i helisa qui uocabur holid
es unde et Inopia u gr̄e co
lis appellat Tarpis aquo rili
tes ut isyppus arbicitur
Unde et metropolis ciuitas
eoz tarpis dr̄ Scythia aquo
acty r̄ cypry aquib; hodieq;
uiris ciuū nōiatur Adāmm
aquo rōdy Hoc p̄r gētes de
sarpe iaphet qui abauo mō
te ad aquilonē media p̄te
ap̄t et omne europā usq;
ad oceanū britanni possidet
nōia et locis et gētib; u
et reliquētib; De quib; p̄ca
inmutata sunt p̄ma cōta
permanet ut fuerit Nam
multa gētiū uocabula p̄m
man p̄r ita ut hodieq; appar
cat unde fuerit deriuata p̄
crassur asyri; ethiōer hebrei

partim; uero quib; uerba par
te ita mutata sunt ut uer
homines doctissimi omnia
fimas hystorias p̄mua
tes nec om̄ p̄d aliqua
exas origines gētiū
potuerūt reperire Nā
q̄ ex p̄lo qui uocabatur
mesiam egypty sunt
extorti nulla hie reponit
origo uocabuli p̄ nec d̄pi
ep̄o qui d̄m adam filiu
tham p̄māe qui d̄mūy
palatib; est Et p̄ om̄dō
p̄derent plura t̄m gētiū
mutata quam manētia
uocabula apparet quib;
p̄ca nōia iūsa debita
no Namq; m̄li ab m̄b
flumine dicti sunt q̄ ab
occidentali parte eos inclu
dit Scythos ap̄d ap̄ido
nōmē p̄uati sunt gēns
ad orientē p̄p̄ta ap̄d quos
de arborib; lana t̄drua
rūt de quib; est illud Ig
noti facit p̄d noti uellat
p̄ces Sanguaride p̄to
sunt inter assyrios m̄d̄q;
in halutantes arca gan
gen fluiū Unde etiam
Sanguaride mutap̄t p̄
Sircam dicti aplua ma

ma ubi sunt plurime cogi
 tigris Bactriam pite
 fuerit qui suos facione
 apud pulsi uix bar
 bon orientis fluium co
 peler exaug uocabulo et
 nome potiti sunt. Quis
 tis rex fuit herastres in
 uentor magice actis pti
 quos et ipi abstinis ori
 gine trahunt. Quis
 aut cor expulso qd' caia
 bou uocabulo man fectat
 Nam patris simone expu
 les parit dnr. Et similit
 bactriam domesticas palti
 nomibz patia pulsi soli
 tudines uix noma p
 mo fuit occupauerit
 Dem pleriqz firmid et
 uirtute obtinuerit. Assiri
 abassur filio sem uocati qd
 pectissima que aboufra
 te usqz ad mibi fines oeg
 in medio tenuit regione
 Mali a rege suo cogno
 mati putantur. Naqz
 ispm peliasis regis fr
 apelic filio tessala pulsi
 qd' cu media uole sua
 cui fuit pugnus rex me
 dus atome su qui p mte

rapinis argeis plagam p
 munit duqz mediam urbem
 cadidit gentesqz malor noisus
 appellauit. Sed inuenim m ge
 neqz qd' madai auctor fatis
 malor fuit aquo et cogno
 minati ut supra dictu est
 pte appo rege pte uocata
 ti qua exgreca apam tra
 pons ibi barbaras gentes
 qui duobusqz bello pdomuit
 Nouissime uictor nome sub
 recte gedi dedit p se aut an
 tnu ignobilis fuerit et
 nulliqz inter gedi loci habita
 Medi semper potentissimi
 fuerit. Saldi qui nunc caldi
 uocantur acasit filia nachor
 frs abrahæ cognomati su
 Saldi dicit aristoteli becauqz
 est suplicari et uenerari quia
 diuinitatem p ipoz turu ue
 neram. Ipi sunt et arabiqz
 in monte arabie pte qui uoca
 libanq et apte libanq ubi aur
 colliguntur. Simi a surim uo
 cati phulentur qui fuit nepos
 abraham ex tura. Quos at
 uctes assrios nunc nos uo
 tamqz pios aparte tota mte
 ligent. Hedra uocati su ab
 hader qui princeps fuit sem
 Assrite uero abisri filio isac

Nam patriarcham hebreorum
fuisse ista quoque tria uocabula
ipsius uocabula positi sunt. Iu-
deis ante pappam & tribum nom-
inposuit. Nam ante hebrei que
ipso nudabantur. Sequitur
in duo regna dei ipse est diuisus
tunc due tribus que de stirpe iuda
reges habebant iudeorum nomine
positi sunt. Reliqua pars & per
tribus que in samaria regere prius con-
stituit ob ipse magnitudine pri-
mum nome retinuit ipse. Sa-
maritanorum gens pappam exor-
diem ab assirus qui transmitti
habebant in samaria qui late
interpreta custodes eo quod capti-
uatis istius incho regiamis eo
ad custodia locati sunt. Ipsi
captiui sunt. Detestus egyptiorum
stirpem profectam apud padone reg-
nauit. Epsi ipse ex quo noue se-
mces eamque prouinciam fem-
eam nudabant. Endones aut
acuitate quocatur. padon tri-
uocabula phibentur. Samariam
dicitur uel quia ex parte genti se
predicat uel se gentiles aut
quod ex origine prior fuit quasi
stirpne. Ipsi exemplam habuit
politudine. Ipsi sunt et isma-
helice ut liber genesios docet
docet quod sunt et ismahelic. Ipsi

cedat apud ismahelicis. Ipsi
agaram abagar qui ut
diximus paterp nauo parra-
tem uocabatur quia ex parte
se gemtos gloriatur. Ipsi
sua ipsi sunt palestini quia
sua terra sermo hebreus non
habet. Sed pro eo quod ut
in philistia propalestinis
acuitate utraque sua. Idem
et alio populi & alienigenae
ob hoc quia semper fuerit
minima ipse et longe ab
eorum genere ac pactate se
parati. Conani appellati
d'agonan filio etiam quae
triam iudei possiderit. Quis
origine fuit amor paterp
em aquo amorri per nu-
cipari. Epsi ab egypto quod
rege uocati sunt. Nam an-
ta aeni dicebatur. Inter
plantur aut iniqua he-
braica egypti affigentes
eo quod afflute per dei ipse
per quam diuino auxilio
liberaretur. Armeny et
salia unum diuiso duai ipse
mo qui ad eos pucca se
recollecta multitudinis. Quae
amisso rege ipse passim
uagabantur. Armenia con-
didit genti ex quo noue uo-

cabulum dedit. Amicos qui
 ppas qui pias ab eis dui-
 dit. Sicut cognominatiq
 lumie facie aquilata p
 tentur uocari gens anteq
 fima semper habita. Hy p
 arcos patriamosq. 2feme
 aut cor amazonu regnum
 tondider. Massagete
 ex pitaru origine sunt. Et
 dicit massagete quei gues
 e fortes gte. Nam p libi
 argenti graue die rmapas
 hy sunt qui int scitas atq
 banos ppebriomalis uigiam
 habitat. Amazonas dicitur
 p qd simul uiuere pue
 uuis quai amazon pue qd
 aduipis detlorily manus
 cond ne pofitay iactibumpe
 dicitur quasi anemapi nu
 dabant em quam aduipiat
 mam as. Haparianq unima
 mas dicit. Nam h qd a
 mazon quai anemaz os
 e pue mama. Has am n
 esse qd eoz puen abherade
 pta ab acqille uel allega
 dno upi admittacione dele
 to sunt. Inpartes apatice
 facie gentes que p pteos
 p lapno credunt albo crine
 naspuntur ab apiduis multy

et ipa capilli color gedi nomo
 dedit. Et m dnr albanos gla
 uca oculis uicta mgt pupilla
 alio ut nocte plquam dis
 cernat. Alham aut ueni A
 magocus fuit. Ungros antea
 unnos uocatos p pteos arge
 pio abanos apellatos qui p
 multima meotid mter glaa
 lam tanam et massageta in
 manes plos habitauer. Deinde
 p maly equis causa rupily feras
 gentes alexandri claustra co
 ibente tuper et oriente ex an
 nis tenuit captiuu et abegi
 poy atq officily annuu uet
 tugal exegit. Dardanius gus
 antea dardania a dardano noi
 ata. Nam dardanus et iasp
 fro gugia profecti gylis iasp
 aduacia dardanos ad frigid
 peruenit iluq primy regnauit
 Post que fily q exito m q dnde
 nqos q tms aquo boimnu
 cupantur. Gallate galli esse
 nostru qui m aurillud arge
 lutana euocati regnu cu co
 patrata uictoria diuiserut
 poy m geis admitti pmo
 gallo gti nre exantiquo gal
 lor noue galate nuncupant.
 Gci ante tepali atepalo pga

agros tunc gii sunt mactati
Nam gii se tunc sunt elapi
tab aut gente regali fuisse
aiunt circa pannon amnem
dum mlybitant alapita appo
llimo filia mactatos Sionny
gii sunt mactati apomo reg
Hy pmo agialci uocabantur
a rege agialci qm pcomba
m paut aquo et agialci ciii
tas mactata est qui mactate
ponens uocat apelope rege
pso qm sunt et ab hals ab
artfale rege iouis et calyse
filio dicti mact alanas rege
tan idem et accepit ab hals co
ditore nouati post qua aute
ita gree apis motus e hys
fug argus pcepit m regno
et exco argus nouati pnt qui
cria ab eis pnt dicit ut dais
halen cepit templo et sacri
ficio honoratur Archa qui e
argum abachos iouis filio
dicti pclargi nouati quidam
uelis pppis ueris tpe ad
uenissent italia uxi sunt ut
auct p hmo i cas uaricia
lia applicasse comonuat &
et uero pelagros aouis et
laris et laris p filios pxi
lent dictos Mirmides fue
rut acqillis pcy dolopos pur

Dicit aut sunt mirmidones
pp apudam quas mirmidones
donat u formice Erato sci
nes aut die dictos mirmu
donat am muidone lucas
uis et curmedo p filio Li
cropi atemen pu regi sue
cepit grand aus filia atys
nomic et regiam et geade
dit et gata antici cognom
ata qui sunt atemenps Jon
uir fortis gpus noue coste
atemenps uocauit ionos
Mactadones amne em
aomis regis antea anax
mactati sunt ppa m
donos dicti amactadone re
ge Escallionis macti ne
pote Epote apmo scelis
filio p pmo postea uero
epno rege abachos fupie
ppu paut Dorus neptim
et clepis filia fuit un ion
et origine et nome dicit
Sunt aut pars gic gred
equibz etia cognomitate
tra lingua gree q dorica
appellatur Mactadones i
lacedemone semai filio den
Hy dui p puoratos m bello
contra menses uerati
no dicit emitate filij spe lus
amitterent puce porat ut

uirgines cor cum uiuimus
 dormire lictos cadberent
 Sicq; exproptus uirginar
 caudra uiuencos demitro
 paretily nati gnora mal
 ni puluorib spartam uocati
 sunt Nam uos qre pa
 ritanos et latademoncos
 partanos uero ppr respitos
 aduersa catqinu quasi dlm
 cadactos exom parte co
 fluctos ita uocatos Innes
 ex filis caphet qui uocatus
 est tras et orti et cogn
 mati ut pppis dictu est
 ppheteru Licet gotilcos
 exmoribz ita dictos exstie
 no qd pnt truces Scuss
 mi i omi ppetu fuerut
 Unde et multa d' ab fa
 bulosa memorit qd capti
 us dyb pns litaret et hu
 manu sanguine moppus
 capiti pitate plin qre de
 quibz uirgily En fuge ore
 dulos tras fuge lita auaz
 quai crudelid et auaroz
 Stron gens origine acolis
 diuit qui missi adargo nai
 tas p pquedos ut apontoi
 traueitit hystid fluum
 auocabulo omnis qd amai
 raterant appellati pnt fo

mami axomulo nate mutup ad
 qui urbe roma tollidit qdiaz
 et ciuitati nome dedit Hyam
 tra apatio pabni alatinu lati
 ni uocati sunt Nam latinu
 italie rex fuit qui ex suo noie
 latinos appellauit qui ppa ro
 mani mutupati sunt Hy et
 quireos ducti quia quim f dca
 qre romulq qd se mapa utia
 q palmor lingua Securis dr
 Itaq; qre et pabni et yram
 fros fuerut et quily uia pnt
 mppita et regionibz pnt Na
 abitato itali apabno pabni
 abi pamo yram cognominati
 sunt idem et pialentis Dupi
 italie gens qre assequo tra p
 aon et tuas uocata i attolu
 tuatm a HOTIEA 211
 Vmbrie italie gens sed gallos
 uetex p pago qui apomnu mo
 te incolunt de quibz hystarie
 phibent eo qd tepere aquose
 elalis mbrily p p fuerut um
 brias et ob hoc qre noiatas
 Marp gens italie dicta aco
 mite literi marpa qui upu
 illis uitu optedit et ob hoc
 illi pntia fieri quam ppa
 romans uotis marpi tu
 lerut Marps aut qre upros
 uocat quai obelo qd multos

serpentes hant et capite perped
de Julios aut epi carmine
ac male ficio Inhabitans aut
plaga apertissimi montis simul
cum undis Soti amagostifi
lio sapienter nati putantur a
similitudine ultime syllabe qd
ueteres magis getas quam
getas uocauerunt Seno fort
et potissimum corpori mole
ardua Armoz genere tribulis
dequibz lucanus Deus pmatim
grece succurrit hiberis Da
aut getoz soboles fuerunt Et
dicentes putant daces quas da
gos quia dogoz semper can
pnt dequibz ille illis artos
procul usqz daces Regi barbari
fuerunt qui amultitudine hui
pe uocati cecebuur Dequibz qd
Rui colit esse modis ad ille
diuitis multo hanc pulcatz a
colarise Bipedes pedes p
lis magis quam equos p
up et hoc causa ita uocati Sar
mate patribz campis armati
equitabat p q quam eos totuz
danubio p q dace atqz in abrup
dia armorum p armate nudup
et mator am q fluiuz fertur
ultra danubiu deqz alarim diti
pnt p et pti in habi tantes
iuxta lemmannu fluiuu ale

mann uocantur Dequibz
lucanus Deperere cauo Et
tona fca lemmanno Alanz
gotardos uulgo fertur no
masse prolyta barba et
nuquam ton sa Omole
tus amnis abextremis
gallie ceponis iuxta que
fluiuu in halitasse et cece
traxisse nome uiandoliz
hibentur Germanie getas
dicte qd pnt in am corpore
munanqz naciones pe
uissimis durate ferentibz
qui mores xpo ead nge
traxerunt 2 feroces animos
semper indomiti raptu uena
tuz uiliter Hor ptine
getas uarie armis dispo
latis habitu dissoni et ori
gine uocabuloz marte
ut talerate pmsuati qdm
ungri marcomannu huius
tamaz blangiam tubatos
quoz manitas barbarie
cau mps uocabulis orio
te queda signi ficit Sue
ui pars germanoz fuerit
in fine p p tetrimis dequibz
quida 2 fundis alextris
flauos aq lome p uocoz Sue
uoz fuisse totu pagos et
psti multi prodiderunt Dicit

autem puaui putant amo-
 nede puaio qai aborti mi-
 au germanie facit au lo-
 ca moluot Burgundios
 quida aromas puaatam
 clari germania puaatoy
 limites popi arabis ce-
 pte in magna caluacur
 gde ab ita nom gloas
 supere quia crebra per
 limites habitacula co situ-
 ta bulgos uulgo uocant
 Hy postea rebellos aroma-
 nis effeci plus quid actu-
 aginta milia armatoz rpe
 rem fluminis mpedi et
 nom gens obtinuerit Car-
 onu gens moerum licori-
 ly et paludibz uiuus pta
 uirtute atz agilitate abi-
 lis unct appellata qd sic
 diuidi et ualulis simum
 gent homi et puaas ceno
 puaas 2 fandi aqdam
 qd duae uocal putantur
 Alz eos a feritate moer
 mutatos eximiat pua
 igit nullis moribz in colle-
 ti naturalis ferocitas apz
 Britones quida latine no-
 matoz supuamur co qd
 breui sint gens mitra oce-
 anu inter sup mari quas
 extra orbem popia Dequibz

uirgilis Toto diuiso orbe bri-
 tanos Scoti pua lingua nome-
 hnt aperto corpore co qd au-
 leas ferocis cu atz mcto uar-
 iaz figuraru stigmatu adno-
 tentur Galli acandore corp-
 oris nudupati pmt Galai-
 gte lac dr Unde et pilla-
 se eos appellat cu auo Ichys
 Ius lactea colla auo unct-
 futur Sedm diuersitate igit
 rdi et faacs homi et colo-
 ribz et corporu quatuor
 et auo diuersitates existit
 Unde romanos graues fros
 leuos afros n p pello gallos
 natura feroces atz aciones
 ingenio puaem qd natura
 thmianu facit Galliaut et
 qui antiquis Romanos dice-
 bantur qd libto hospiciu ro-
 ceptent Postea 3. m. f. tra-
 to mutata qd Vacca opidum
 fuit uix puaem aquo pua
 noiat uacai dequibz inu-
 dixit poeta Qlatqz uagor-
 tes uacai in puaem uigie
 amplam montis habitant
 puaem Vacca in uictos
 amilla gte obtentos idem et
 uapones c. m. f. tra 2 muta-
 ta quos ignous pom pua
 abomi ta pua et adariuphu

uenire feruans deprensus iugis
deposuit. Spam abhinc om-
ne primu hiberi postea ab ip-
so spam cognominati sunt. Gal-
licis atamores dicitur un et gal-
li. Reliquis i spame ipsi con-
dubareb existunt. Hy gra sibi
origme asser un et natur-
ali ingenio calent. Siquale
post sine traxam belli teucan
morte adiacis fuis magis
puere telamoni du no recipi
in regno ay coegere dique
urbe antiq parie palamda
cadidisse. Inde ad gallicum
profecta exoposus pabilis et
lato gedi nome dedisse. Asp-
er et gens spame uocati eo qd
circa sturam flumem septimo-
tibz plus q crebris mhabuit.
Catafriges spame uocabulo
uelis et hiberi amnis cum
pdunt appellati. Hor amnis
ptmax et magis adlatra a-
nam dum et bellanda pro-
acta q uerba semp panti
cliberi exgallis celtis fuit
quoz genae appellata est re-
gio celtiberia. Nam exfluu
spame hiberi ubi conserat
et exgallis qui celtici diceban
mixto uelz uocabulo celti-
berii nuncupati sunt. Afer

appellati aliuo exoposus
abthie qui uocabatur afer
qui de duxisse aduersus
libiam exercitu et ibi uer-
tis hospibz conpedisse. qd
posteros genas atauit et
asos et asora nuncupat
se. Per m aut cartagi-
non pos sunt a femaly nu-
cupati qui cu dubio p-
fecti sunt. O Inos u-
atris urbe fema natus
de qua profecti sunt et ma-
frica litz uenerit. Sculi
getes dmi fuisse qui ipeti
agnome a locis suis nauibz
cofedetes loca pntium
in libia actu paucit. Et
quia getes uenerant der-
uato naie getul cognitari
sunt. Un et apno e apd
getos ab antiqua cognome
mauros eo sanguine p-
quos sibi uocant. Africa
aut inuiso habuer libias
dmi aferi p hie getulip-
tremo mauri et numils
Mauri mimb ut aferi
putant se supserit exor-
du et uocabulo. Nam
pquam mibi spama heru-
les mterut exercitq aq
coposus exuayis genibus

amisso ducere passim sibi se-
 des querebant et eo in nu-
 mero meli p p et arme-
 neij nauibus in africa tunc
 uenti prima mari loca
 cupientes sed p se du mala
 magis procostrudis do-
 mialis non inuissent et
 ignara lingua comer-
 au prohiberet p pates
 agros et diuisas solitudines
 uagabant et apalulacia-
 mly uagabundis semet
 ipos p a lingua numidos
 appellauerunt et sine oppi-
 do uagos et errantes Me-
 di aut in libijs se mistu-
 erunt qui prima spama
 inhabitant quoz natio pau-
 latin libijs corrupe bar-
 bara lingua mauros p
 melos appellantur licet
 mauni ob colore agraris
 uocantur Graeci igitur
 nigrou mauron uocat
 Epi fero quippe calore af-
 flati specie atris coloris
 dunt Masilia ciuitas
 africa o no longe abal-
 lante et ortis hesperi-
 dum aqua ciuitate mas-
 silij uocati sunt quos uos

coluete mauplos uocamus
 et quibus uirgilij sic in ca-
 mapple gentis monstrata
 pardos Gualote gentes
 amaidie usq oceanu hess-
 au puagatos sjs nomen
 gauloten in pila dedit q est
 uir ethiopic ulu nec serps
 natus nec uiuit Serami-
 tes pti africa p tironas
 inhabitantes agaramante
 rege apollinis filio notati
 qui in opus nate garama
 opida condidit Sunt aut
 protim geatly ethiopia de
 quibus uirgilij Extremi gar-
 amantes Extremi aut quia
 seu et acon seras humana-
 tis remoti Hesperia uero p
 qui in ta spamam comora-
 Nam spama hesperia Ethi-
 opes dicitur a filio cham qui
 uocatus est a quo orynte
 trahunt Sus igitur hebreica
 lingua ethiops interpretat
 sjs id est abyndo flumine co-
 surgentes uir ceptid in ar-
 mhu et oceanu in meri-
 die subipa plis mouitate
 considerat Quos tres p
 populi Hesperia garama-
 tes et mly hesperij su-
 occidentis garamantes ta

polis mudi orientis Trogodas
gens ethiopyum ideo nuncupati
qd tanta celeritate possunt ut
sensu corporis pedum assequatur
Panfagi et hii metropia p
quibus cetera qd quicquid mali pe
et omnia fortuita emigrentia
um et appellati Quia fagi
q uenando i mari uallent
et pupis tantu allantur hii
p huius montanas regio
nes tenent quos subactos
alexander magnus pupis uo
sa prohibuit Antiochus
gens asperima subreptione
pina ptra qui quasi gumis
cambly uentur ideo antiochus
phagi nuncupant Itaque
hys ita et ceteris gentibus ppe
cula aut a regibus aut alic
aut amoribus audez quibus
libet alijs causis immutata
uocabula pnt ita ut pma
origo naris eor tpm uctu
state non pateat Jam uo
hii qui antipode dnt eo qd
contrarij esse uespugio lustrantur
putatur ut quasi sub tbris
pupis aduersa pedibus nris
calcat uespugia nulla uia
credenda est qd nec pluitas
patitur hoc certum tpe Et
necq hii uelle historie cogn

ase formatur s h pacto
quasi ratione mudi uia
omando coniectant It
nas aut quosdam migra
fir fuisse ualuptos et
ceteros ualuptos qd
fecerit fabule ab irata
contra deos tta aduers
ulcione oratos Unde
et titanes dicti sunt at
tisticos i ulcione qd
p uispendo matris
tpe causa deos armati
exercent qd fabule a
uo bello pisse pnt atos
ab exercitus fingunt p
qd celo iactis fulminibz
interier

Regnum aregibus
tum Nam p re
geb aregibus liti
ita regnum aregibus Reg
nu uniuerse nationes p
p tpm hanc ut ass
ny medi ppe et pny gra
Sua uice pnt tpm ita
uoluntate ut alteru ab
altero plueret Inter
aut regna tpe uo reg
na tpe pnt tpe
Assirorum prima dnt to

manor aut quibus et iocundis
 se ordinata atq; distincta Nam
 sicut illud p[ro]p[ter] hoc posteriq[ue]
 ita illud morietate hac idem
 dente q[ue]rtu[m] q[ue] Demiq[ue] nul-
 lig sine huius m[er]itu[m] conf[er]ri
 fuit regna ceterisq[ue] reg-
 es uelut ap[er]tione istoz h[ab]e-
 ledur Reges argendo uol[un]t
 Sic igit[ur] sacerdos ap[er]tifica-
 do ita et reges argendo
 Non aut[em] regit qui no[n] dirig[it]
 Recte igit[ur] faciedo regis
 nome[n] tenetur peccado amitti
 Unde et apud ueteres tale erat
 prouerbiu[m] Rex cris si recte
 facias si non facias no[n] cris
 Regis uirtutes sp[irit]us due Ju-
 sticia q[ue] se suauis e[st] Consules
 appellati acopulato se reges
 argendo sic leges alegendo
 Nam cu[m] romani regu[m] sup[er]bi-
 am et dominatione no[n] fuit
 annua impia h[ab]ere q[ue] consules
 illi fuer[un]t Nam factu[m] regu[m]
 no[n] uolentia consules
 sed sup[er]bia d[omi]nans erat Sic
 igit[ur] consules appellati al
 acopulato amb[ros] uel argendo
 aucta consilio Quos t[ame]n ubi
 mutados p[er] annos singulos
 elegit ut nec in plenis die
 maneret et modicas cito suc-
 curet Unde aut duo p[ar]tes

quia unq[ue] rem cuiusq[ue] alt[er] rem
 militarem adimmi[ne]rabit Regu[m]
 uerit annis t[er]t[er]i h[ab]ere p[ro]co-
 pules suffecti erant copulato Et
 p[ro]co pules eo q[uo]d uice copulis se-
 geretur sic p[ro]curato p[ro]locuti-
 atis r[ati]o[ne] Et non pules ad dei
 q[uo]d iam acopulatu[m] q[ue]runt sue di-
 p[er]p[er]ent pacto uias sue anno
 Dictatores quito anno p[er] reges
 expulso romani sili[us] orauerunt
 dum gener[is] tanq[ua]m aduicium
 peccati uindicando ingere adu[er]s[us]
 roma colligisset q[ue]ritu[m] Sy[ll]u[m]
 queny h[ab]ere impio utclatur p[er]
 igit[ur] erant honore q[ua]m copules q[ue]
 annuas potestates tenebat Et
 dicti dictatores quasi p[ri]ncipes
 et p[re]p[ar]atores un[de] magis p[ro]p[ri]o
 no[n] uolentur un[de] et dicta d[omi]n[us] Se-
 par nome[n] aulio cepit q[uo]d bello
 cu[m] illi cometo p[ri]nc[ip]i q[ue] romani
 singulari q[ue]tinuit p[ri]ncipatum
 Cesar aut[em] dictu[m] q[uo]d cepit motua
 matris utero p[re]lato[rum] eductu[m]
 fuerit uel q[uo]d cu[m] rep[ar]ie natu[m]
 sit A quo et imp[er]atores p[er]
 tes rep[ar]es dicti eo q[uo]d coman-
 cent Sui cu[m] exacto utero
 et t[er]minat[ur] rep[ar]es et rep[ar]es
 appellabantur Juliq[ue] aut[em] dictu[m]
 quia aulio ante filio origino
 duxerit ut confirmat uirgilius

Julij amagno dimissum nome
mlo Imperatorz aut nome apd
romanos cor tantu p̄ fuit apd
quos summa rei militaris cop̄ta
et Et uero imperatores dicti ab
improbis exercitui Sed dum diu
duces titulis imperatoris fungen
entur senatus cepit ut augusti
cepit h̄ tantu nome est eo
qd̄ his dignificaretur actus
gratu regily qd̄ et sequens ce
sares actus usurpauerit Solet
igitur fieri ut p̄mi regis no
ciam reliq̄ possideat p̄ apd alia
nos et pluri nate oēs reges
aliamoz pluri appellati sunt p̄
apd p̄as arfacti Apud egip
cios ptolomei ap̄ atemenses
circu p̄de Augustus uero apd ro
manos nome imp̄y est eo qd̄
olim agerent rem publicam
amplificand̄ Quid nome p̄mo
senatus octauiano cepit tunc
dit ut quia auerat tras ip̄a
nate et titulo conferaret Quid
aut uero octauianus iam cepit
et imperator appellaret uel au
gustus Postea uero dum ludis
spectaret et pronuntiatus est
illi ap̄to ut careretur et dno pa
tim manu uultuq̄ auerpo m
de decoras adulaciones resp̄it

et dno appellatione ut homo
declinavit Atz in sequenti die
om̄oz p̄m̄ grauissimo abatu
cepit aut dno qd̄ p̄ p̄bet ap
pellari nec alibis quide p̄us
p̄m̄ sit Ruit aut filij aac
que nata est de p̄one uilij
cepit Reges aut ab hac
causa apd grecos lupla uo
cantur qd̄ caqua lates p̄m̄
p̄m̄et im et lates coron
as habet Quato igit qd̄
magis p̄m̄t tanto ampliq̄
pondere lates grauatur dno
anni grez dno uero latinet
reges Nam ap̄ ueteres n̄
regem et tirannu nulla
dignitas erat Et p̄os m̄
p̄as erit dno tetigisset
anni Fortes igitur reges tir
anni uocabantur Nam dno
fortis De quibz dno loquit
duces p̄mo reges regnat
et tiranni p̄mo tenet tra
Nam p̄ca m̄p̄i accidit om̄
nos uocari pessimos atz im
probos reges luxuriose de
mationis cupiditate et c̄
delissima dominatione m̄p̄o
pulis excederet p̄m̄cep̄
et dignitatis m̄o p̄m̄si
catur et ordinis Sic est
illud uirgilianu p̄m̄cep̄

ardentem conicit lampade
 turnus pprimus dicitur aut
 principis accipiendi significa
 tione q pms capiat paut
 municipis abeo q muna
 capiat Dux dicitur eo q se
 ductor exercitus Sed non pa
 bny quibus principes uel du
 ces sint etiam reges dicitur
 ppe Jhbello aut meliodu
 tem nauari qua reges Ma
 hoc nome exprimit in plura
 tota Unde et iurpulus
 Duxis euan dicitur Salustius
 Qui cupidus more ducis
 sese quisq bonu e no dux
 more consulis Monar
 ce sunt qui sunt posside
 pnapati qualis sunt allei
 q gios et uulq ap roma
 nos Sinc et monarchia
 dr Monos quippe singl
 aitas gto naie Marcia
 pnapati q Tetraite p
 nij parte regni tenetes
 Nam Tetra nij pte qhis
 fuit ap ueda philippus
 Patruy inde uocati sunt
 Proco q p patris filijs
 ita prouideat rei publice
 Prefecti dicitur qd pte
 pte pte p pte Jretores

idem qui et pfecti quasi pposito
 res p pfectos uas dicitur quasi
 alicij loci tutelam p p p dicitur
 tenet Inbutu uocati qd mili
 tibus sine plebibus iura t buat
 Miliaia pte qui mille p p
 quos nos millenariis dicitur
 pams et e gto nome Cen
 turianos dicitur eo q tcto pte
 militibus pte quinquagenari
 qui incipite pte l milia pte
 decani ab eo q militibus p p p
 miles dicitur quasi mille erat
 an i nullo uno uel quasi uno
 est ex mille electis Numolus
 aut pms ex pto milites p p
 pte et appellauit Sub uero pms
 miliaie ordme docuit Miles
 aut ordinarij dr aut extra
 ordinarij Ordinarij est qui
 pordme militat nec ad que
 alicue p p p e gto hono
 rib Est igit gregarij et hu
 lis miliaie Extra ordinarij
 uas qui ob uirtute p p p
 exordme Emeriti dicitur uet
 am pluriq miliaie qui iam
 Tusi p p no sunt et quasi
 merari militare dicitur ab p
 pendijs pte qui meretur pte
 et ueteram dicitur quia du
 puy p p non sunt sed milites
 miliaie labores quiete supra

quam consequitur. Eques pres
milites dicitur quod equo sedantur
militat ille in quibus ordine
romani dicitur fortes pueri qui ad
militiam adlocantur atque armis
gerendis habiles existant. Hi
non ex parte professione nativita
tis sed ex aspectu et ualitudine
corporis existimantur. Unde tri
ones dicitur qui que ante quam
paucitate probat se milites no
sunt. Romane autem milicie mos
fuit puberes primo exercere armis
Nam xvj anno tirones milita
bant quales eadem solum subayedi
lus agebant de quibus uirgilius
Et pueri flore uiuacitatis scilicet
paua nuquam militasse coepit
in pueritate de quibus ex parte an
nuali tunc cum postea commen
plurimam necessitate fuisse
remota ut ne liberandis quibus
suorum daretur facultas. Deperto
res uocati eo quod de partibus mi
litariis officijs euagantur. Hi
mialios nullo milicie nomen
dare prohibet sed si non magni
tempus tunc eorum cepimus
paua restituitur sicut qui de partibus
exercitum et ad hostes impetores
et ipsi de partibus uocatur. Et
scripti milites dicitur quia mita
bulis conferuntur ab eo quod eos

ductum quod se transscriptus
cantur cum decalia nulla le
gimus insunt et inde trans
scripti quia nati dant ut
transcribantur. Optationes dicitur
quod sunt electi. Nam optac
digerit quod sic illius. Optat
quod locum regno u. elegit. Exu
bitores dicitur pro eo quod exu
bitis semper agitur sicut in
uobis militum in portibus exerci
bant sicut regale custodiam.
Exurbie autem diurne sicut vi
gilie nocturne. Unde et lugulos
et felices erant apud romanos
genus milicie abolitatus
cui. Electi uero agilitate. Vi
uere cum armis quos quod ter
ga equitum compedebant. Et
mor cum ad hostes uelut et
equis depliebat et totum
pedibus ex parte parte equitum
per quos aduerti fuerunt omni
tantibus heste perturbabant.
Ab his dicitur uelut electum
et dam annuatis retrahit
cum regi cum a suis possit
fabulis talibus mirantibus
adactis necebantur. Cas
sicut ubi sicut milites sicut
Dicitur autem casus quod
sta uel quod illis caperet li

bus Quia hys intercat
 mulier opulencia aut amiliby
 dicta uel amult quasi muli
 bria quasi negocia multoz
 aut mole rex quasi molecia
 Legio est mitu armatory
 qm ab electo uocata quasi
 lecti i armis electi y hec
 macedonu fallax galloy ca
 terua ma legio dr 2 legio
 aut habet praegita teturi
 as manipulos triginta
 hinc m tomas ducetas
 Centuria e pars exercitus
 mactenos milites diuisa
 Unde et qui hys possunt
 teturianos dnr Subcen
 turati uo pte Non qui
 pma sed mpta teturia p
 quas subpma teturia Ta
 me staten est un mpper
 culis popi m bello punitur
 si pma defecit hys quos
 pube dixim labori amabz
 pmi subueniut An et ad
 mfm uandit pmitur subce
 turatus quas armis b
 losis m pucto Manipu
 lus ducetoz est militum
 Manipuli aut dicti pte
 milites uel quasi pme habet

pmo manu m apudur puc qd
 antequa signa cent manipu
 los plu u fupculos p pule
 ud et herbe alioy p pignis
 faciebant a quo pigno manipu
 laris milites cognouit sunt
 De quibz lucanus eduoctat ar
 mator extm plo ab signa ma
 mpulos Turma xxx equos
 pnt Romani usi equites i
 una tribu ut fuerit Desin
 gnis usi teturiy x dabat
 et fclat tma Cohors qm
 getos milites habet Trias
 miliae genera sacramentu
 elocatio eduratio Sacra
 mentu uoque miquo p uent
 unquusq milis p no uce
 dere amilia m p qpleta
 ppendia i miliae tpm Et
 hys habet plena miliam
 Nam xv annis tenetur
 Succatio du adpubitu bellu
 no plu milis sed et ceteri
 auocatur In caa et capi
 labant dicere Qui re publi
 cam p dha est uult m pte
 Coniuratio que fit i tumtu
 qno uicini ubis ueluo per
 iculu p m gulos uunare non
 patitur Sed repente colligi

multitudo et tumultuosa in
tra operatur. Hec et tumulti
tudo dicitur. Intra autem ipse
vere forme sunt. Exercitus clas
sis nodus cuneus cile cornu
agmen. Huc formas et nomina
ab ipso rebus de quibus translata sunt
mutuantur. Acries dicta quod
ferro armata sit et acume
gladiorum. Exercitus multitudo
epuno genere ab exercitu tanquam
belli uocata. Cuneus est colla
dum militum multitudo unum
quod munitur capite. Cile ipse totus
cuneus notatus est quod
cuneus eo quod munitur capite.
Classis dicitur de ipso diuisione
exercitus qui per manipulos
dicitur. Unde et uirgilius
Classis hic locus. Sic acries
certa respiciat. Nam peract
classis nauium dicta. Nodus
ipse est densa pedum multitudo
si sit una equum. Nodus autem
dicitur propter difficultatem quod uer
posse respiciat. Ale migeratum
hoc equites esse dicitur. Aleat
equites ab hoc dicitur quasi per
tegitur paludos alas uice. Et
nua dicitur extrimitates exer
citus quod in tortis sunt. Agmen
dicitur ad exercitus iter facit ab
agentibus uocatum uocando. Plautus

quo te agis et ipse est iter
exercitus ambulans. Nam
agmen dicitur in longum dicitur
est quale plerumque ad exercitus
pedibus procedit quicquid fuerit
aliud ab ipse dicitur.

5
Simplicis militiae est
uocabulis esse dicitur
est dicitur esse dicitur
nomina sumantur subiuguntur. Si
ues uocati quod munitur totus
totus uiuat ut uita cuneus
et ornator et acutus sit.
Domus unius familie habitatio
cuius est. Sic uerbo uniusque
per odium domicilium totius
generis humane. Est autem
domus singule familie que con
uictio uita et uerborum. In
cipit autem a duobus et non
gratu. Nam familia est
libi ex libris legibus sustinetur
aferunt. Domus autem agis
nodo est per generalis dicitur
aut ad diffinitam certam
progenitorum ut naades ipse
cognationibus tyare gentes
appellatur. Ipse est huc
multa uerba uerba copiosi et
cordi communice sociatus
Ipse autem dicitur eo a plebe

de
ambly

q' p'los uniu' p' auct' sunt
 conuatiōis p'p'mōri' bus
 Plebs aut' r'lectis uulgo
 p'nc' p'miorib' ciuitatis p'p'g
 go tota ciuitas est uulgo
 uero plebs est Plebs aut'
 dicta a pluralitate. Quis
 est t' m'is uimoz q' p' p'
 m'oz p'p' uero tribita-
ue dr' i' ctio aae Unde
 et p'le dicta est. Creant
 p'p' laos dr' alapudib' u'
 l'g' est p'p' in habitans
 multitudo quasi quisq' quo
 uult. Trib' dr' tria q' au'
 re et congregatio d'ist' r'
 to p'p' et uocate trib' ab a'
 q' in p'ncipio romoi trib' facie
 fiebat a rumulo d'isparti
 a in p'ncipio trib' in l'icibus
 pleb' que t'ri trib' n'ent' r'
 p'ncipio n'ia p'p'm' r'it' r'
 Senatui nome' ctas dedit
 q' p'mior' cent' Ali' p' a'
 sm'nd' d'ictos accipiunt
 p'ncipales. Ipsi em' ag'elo
 facultat' habent. Senat' q'
 consulti ad p'ncip' et t'm'
 etando est d'icta q' p' p' p'
 ut consulat et n'at' r'nd'
 possit. Patres aut' ut solu

p'p' d'iat auct' p'militudine
 uocati sunt. Nam p' p'nc'
 filios suos ita illi r'om' public'
 h'ant. P'nc' r'oscripti quid'
 r'omolos d'ice' curias p'ncip'oz
 elig' p' n'ia cor' p'nc' p'p' i'
 tabulas aureas cobulat atq'
 inde p'nc' r'oscripti uocan' p'
 mi ordinis p'nc' cor' d'ur' d'
 lup' r'os. Sc'udi et p'ncipales
 t'ij k'moz in f'ng' quas ad
 aliq' g'ng' non est. Qu'uis
 aut' p'ncip' r'is q'isq' origie
 est' usq' ad legit' m'os a nos
 equos romag' erat. Dem ac
 cepit honore' p'ncip' d'ig'
 nitatis. Consentes aut' uoc' r'
 roma nos erant. Est' igit' no'
 dignitatis iudicial' Conses'
 t' iudicare est. Iste conses'
 p'nc' p'nc' m'um' iudic' r'
 acc' p'nc' r'is appellati. Iudic' r'
 d'icti quasi uis d'ict' r' p' p'
 q' uis d'isceptent. Iure aut'
 d'isceptare est iure iudicare.
 Non est aut' iudex p'nc' e' m'
 co i'ncip' p'ncip' r' r' r' r'
 p'ncip' p'nc' d'icti q' p'ncip'
 p'ncip' r' r' r' r' r' r' r'
 p'ncip' r' r' r' r' r' r' r'
 et questores quasi questores

eo qd' que p'omly p'unt Con
plu' igit' et causa ap'd eos q' p'
tres sunt p'ncipes ciuitatis
quas p'ocales qd' ante omes ho
nore p'cedunt Unde et capita
trabui que eminet extra p'ietis
p'ice dnr eo q' p'mo p'cedit
Hinc op'ino et res q' facta
h'placis qd' acta multitudine
p'rimunt Con p'ibuti p' aut
p'cto anno p' reges exactos
Cum igit' p'lbs p'nati et cor
p'ulib' p'm d'ctur tuc q' p'bita
luno quas p'bs iudices et dese
sore p'ocauit qd' coy lib'ra
te tueretur et eos adu'p'it
m'ura nobilitatis defendere
ent Unde et defensores dicit
eo qd' p'lebe p'bi comissa extra
m'p'icta m'p'ium defendant
At contra n'ic quide' succep
re no' defensores existunt
Numerarij uocati p' quia u'
l'ha' numid' cruijs m'fec
facti ab eo qd' fungatur officia
et honore aliquo dicit Hinc
et defunctos motuos d'ctiq'
qui compleuerut m'ce officia
N'icq' igit' tam facit M'u
nicipes sunt m'code m'uma
p'io nati ab officio m'num d'cti
eo qd' publica m'uma accipiat
M'uma igit' officia sunt un

et m' munes dnr qui nul
lum gerunt officiu' M'ur
cipales originales ciues et
m'loco officiu' gerentes De
curiones dicit qd' sint de
ordine curie Officia igit'
curie administrant un n'
q' decurio qui summa no
m'ulit uel cura partia
patur Curiales aut uel
et decuriones Et dicitur
iales quia ciuilia munera
p'ocant et exactur p'nci
pales magistrati et d'cti
uiales curialiu' officio
ordines sunt p'ncipales
dicit qd' p'mi p'nt mag' p'
atq' Mag' p'nti uero
qd' maiores sunt reliquis
officijs Curiales

Tabelle uocatur eo qd' p'it
partita tabellay q' dem p'
p'tor idem et p'icta p'ub'iq'
quia ea tantu' q' g'ctis pu
blicantur p'obit Bulgari
abulgis dicit quia arbori
p'imites habitacula co'pi
tuta lurgos uulgo uocat
Unde et lurgum dion
genti nome' m'cepit quos
conulum p'ubacta germania

romani praesidia disposuerunt
atque ita nomen ex locis super
perit Collegati dicitur quod ex
collegio aucto dicitur repertum
qui faciunt aliquam rem per
est igitur perhibendum genus
hominum patre in certo parte
niti Privati sunt extra
nati ab officio publico et
igitur nomen magistratibus
habet contrarium Et dicitur p
uati quod sunt ab officio civi
ic ab pluri Mercenarii
sunt qui faciunt accepta
mercata Idem et dicitur
gros nomen quod per fortis ita
locis Variis n. dicitur
quod est fortis cui contraxit
lucis r. in firmis Publici
appellatur conductores uoc
tigatus sibi uel rex publico
pue qui uentibus publicis
exigit uel quia negotia p
culia lucris pectat uia et
cognoscit per Villicus p
ulle gubernato e unde et
aulla uillicus nomen acci
per Interdum aut uillicus
non gubernatoris uelle s
dissensationes unum est dom
tullio interpretante signifi
cat quod est unum per posse
ponit et uillicus dispensa
torem Actores uem et

curatores ab agendis et curando
uocati Procuratores uero ea quod
uice auctoribus fungantur q
per curatores sic procul loco
compulis Colonij sunt cultores
Aduenae dicitur a cultura agrorum Et
igitur aliunde uenientes atque ali
nudi agrorum locatum colentes ac
delectos colitione gentili p
lo per agricultura pubdmo
possessoris pco q hys locat
et fundis Colonij aut in mo
dum Nam colonij aut romu
sunt aut latini coloni aut eto
ni auxiliares aut coloni u
ris prouate Inquilini uocati
quasi incolentes aliena Ita
igitur hnt pnam palem sed ibi ad
aliena in habitate Differt aut
me inquilini et aduenae In
quilini igitur sunt qui emigrat
et no ppetus pmanet Adue
ne aut uel incole aduenae
phibetur sed pmanentes Et in
incole quia iam habitatores
sunt ab incolendo Indigenae s
in ppetu et in eodem loco nati
ubi in habitate Incola aut no
indigena sed aduenae incole
Peregrini dicitur eo quod ignorat
eorum patriam a quibus q orti exi
sunt per igitur de longinqua re
gione Urbani uocatur qui
rome habitant Qui uero in

his locis apudam Nam pla ur-
bo roma cetera quida. 2 famuli
sunt egypti familia orti. 3 uat
uocabulo in traaxant qd' huj
qui iure belli possent gire a
uictoribus. 4 seruabantur sui
fiebant aperuandis s; serui appel
lati. An ille a p;staculo uoca
te. Ancon igitur gic tuberos dr
un et ancono dicitur. Mani
pui est quicquid manu subdi
capiq; potest ut homo equus
ouis. Hoc igitur ualida statim ut
nota sunt mancipia esse pu
tantur. Nam ea que in bestia
mud sunt tunc uictur ma dya
est qm capi pue dicitur. 5 pnt
Ingeniu dicitur quia in genere
habet libertate. Nam in facto
pnt libi umle et eos gic ci
genos uocant qd' sint boni ge
neris. Libertz aut uocatus
q; liberatz. Est igitur p; uigo
seruitutis auctoz. Libertoz aut
fili apud antiquos libtm ap
pellabantur quasi de libertis
nati. Nunc uero libtm aut
liberto factz aut possesso. Ma
nupus dr quasi manu et
mipus. Ap ueteres igitur qd
manu mittebant alapa pous
ps onadagebant et liberos.

firmabant. Unde et manu
missi dicitur eo qd' manu emi
ttere dicitur. Deditioq; pmi addi
one pue m; cupat. Deditio
igitur dr quo se uicti aut ui
cendi hostes uictoribus tra
dunt quibus hoc origo nans
fuit. In cetera aduersus p;st
romani serui armis p;stis
dimicassent uicti se dedito
comprehensio q; uaria turpi
tudine effecti pue ex hys qd
p;ca adms manu missi p;
simplicioy notas quas ma
nupse p;stis pnt addig
mitate ciuui romanor
puenat latini an roman
condita ap latinos fiebat
nuqua pte p;stis p;stis
p;stis libertate p;stis m
quia pte p;stis no fiebant
neq; pte p;stis aliquid ca
pe nec suos heredes facere
poterant. Cuius romani p;
p;stis p;stis p;stis p;stis
in urbe roma effecti pue dicitur
aut cuius romani quia te
p;stis libi effecti in uicinis
manor ciuui rediguntur. Hys
p;stis alitq; erat in urbe ro
ma comorari. Ceteris aut
libtis prohibeatur ne uel
in urbe roma uel infra p;

affinitatibus ab urbe militari comarent

Quod nomen imponit corpus eius Soluunt igitur tributum
auctori In hoc igitur uocabulo prima pars est heredita-
tis et generis ac sunt sunt filii et nepotes

duo
y

Proterus est qui loco heredis su-
gratur quasi proterat. Et igitur
aut in pectore aut substitutus
Pater est a quo incipit natus
generis. Itaque huius pater fa-
milias uocatur. Pater autem
dicitur eo quod paterne pacta-
tu proterat. Patris igitur est
rei uenerie et sumario. Quare
et bene pater pater. Gem-
toris autem agnoscendo et pater-
tes quasi paterne. Idem et ca-
tores. Ermetu igitur pater ma-
puli un aialu et homi colora
conspuitur. Hinc catores pater-
tes dicitur. Mater de quod in
efficitur aliquid. Mater igitur
quasi matera. Nam causa pa-
ter est. Pater familias autem
dicitur quod omnia in familia sua
populis prius tanquam pater filius
patria dilectione consulit. Per
uorumque conditione a filiorum efficitur
non deseruit sed quasi unum
membru amplexatur. Hinc
extortu est nomen patris fami-
lias. Qui autem unquam dicitur
in prius huius se nate nequaquam
reputat appellari. Mater
familias tam sit mariti. Ta-
bule igitur matrimonialos in
strumeta emperionis sue pater
Alias sic matera est mater

primi pater et quasi matera
ita mater familias illa est
que plures emta est. Nam
familia et duobus esse incipit
Quis patris pater est ab
eius dicitur et ab antiquitate
Proauis cui pater est
Ite auu. Ab auu pater
iam longe ab eius. Auu
ab auu pater. Tertius autem
cui pater quasi tertius
et quarta sup auu. Sed ter-
tius quartu cognationis
nomen est. Familia igitur
dicitur a patre. Hinc in
ritauis. Filii et filia ab fa-
milis dicitur. Hinc
primi in ordine natus cui
dicitur un et cornidia fa-
milis. Hinc igitur
nclis dicitur. Familia autem
a femore. Femore igitur gens
et prius ostenditur. Nam
familia pro prius ab u prius
Ite dicitur. Prius et longa
generis significatio uo-
catur. Hinc de qua ge-
neris unde et pater. Prius
Subalcos eo quod substitutus
sic generis. Quadrupes
est aut ordo filiorum un
genitum primo genito medio

nauissimū pmo genitū an
 quem nulla vngemū p
 quem nulla vngemū p
 Nouissimū pmo genitū an
 et mmmq amonade No
 uissimū aut p qd nouus
 quā cti pcedendo antiqui
 orcs capunt Quatuor
 mot filij appellatur atue
 mutatae adpotee doct
 na Natura dicti cu dnr
 filij abrahe uidei qm tati
 one ut ipis abrahe filij
 mutantes expe dily dicit
 ougto potes opt deus d
 lapidibz ipis pigitare fi
 lios abrahe Velud cop
 uides dnr filios esse die
 Abti aquo nati p qm
 fuerit mutati Wapote
 quoz qd humana copue
 tudine nulli licet negare
 ul p nos deo non nature
 p adpotee dicit pater
 noster qui os matris dno
 tra p aptz filios suos
 appellat eos quibz euange
 lū plicauit Filij aut ub
 mlegily libi appellat ut
 isto uocabulo pteruatur
 aprius quā p p rouse
 potestate d dnr sic filij
 impotestate e patris Int

etiam filio sic amantia paca
 ut p libe apatre p p p p
 manum ipa ut p liberitus
 albino Item liberi dicti qua
 extitit p d matrimomo orti
 Nam filij exlibero et malla
 seruilis co dicitiois sunt Exper
 igit qui natiur detiore par
 etis statu sumit Naturales
 aut dnr ingemay co diti
 naz filij quos sola natura ge
 nuit non honestas co uigij
 Item pueri apule Adp ruis
 filij est qui aut patri usto a
 auo aut proauo aut pote
 state p madi pacois est tradi
 ty m aliena potestate q utri
 usq fat nome ut filij ei
 nulq ud p ipis paulinus
 Omni p d no duo tam d p
 mul nati p d ca d plures de
 genus aut unq abortio alt
 qui legitime nati fuerit no
 p p ruis natiur p p p hūm
 uocat eo qd p hūm acce
 patris natiur e p p obitū
 Ite ex defuncto nome adp
 Sic igit lex uoluit ut qui
 defuncto natiur defuncti
 nome appellatur Notq d
 qui defuncte noluit et patre
 ignobili gignit p d d d
 bina Est aut h nome p d
 et mlatimtare deficit Quic

contraria sunt qui dicitur
 nobili et de parte ignobili nati
 Item spuria parte incerta mat
 uelua gemitu uelut tabu spu
 rij filij quas muliebrem na
 tura uelut spuria uocabat
 uelut amos nepos. h' e' p
 minis non parit nate cog
 et fauoribus appellabunt q
 quod aialia fauorij spu au
 sto concipere existimantur d
 et hij qui non pnt de legitis
 matrimonio matris p' q' q'
 parte p' dicitur. Quare aut spu
 rij quasi et puritate r' quas
 imidi. Nipos est qui ex filio
 natq' dicitur aut nepos quasi
 natus. Quid igitur filij nati
 d' m' nepos. Similis est
 sub p' uocacionis est. Similiter et
 posteritas quasi posteritas
 tab. Nepos aut ut dicitur
 est. Nam nepos dicitur in
 iure p' dignitate p' uocacio
 nis ad m' p' p' p' p' p' p' p' p'
 est qui ex nate dicitur na
 ta q' est. Et dicitur p' nepos
 quasi natus p' p' p' p' p' p' p'
 quoque g' uelut m' p' uori
 et progenies q' p' p' p' p' p'
 gemitos. Nam filij et ne
 potes non sunt progenies
 quia non est nate longa

p' p' p' p' p' p' p' p' p' p'
 longe ducti p' p' p' p' p' p'
 ita p' p' p' p' p' p' p' p'
 progenitores appellantur
 quasi p' p' p' p' p' p' p'
 nepos dicitur quasi p' p' p'
 te est. Abnepos quasi p' p'
 gatur anq' p' p' p' p' p' p'
 illum et nepos p' p' p' p'
 Abnepos abnepos filius
 D' nepos ad nepos filius
 quia p' p' p' p' p' p' p'
 ex parte e' quasi extra ne
 pos. N' m' p' p' p' p' p' p'
 dicitur m' p' p' p' p' p' p'
 deficit nome' ut puta filius
 nepos p' p' p' p' p' p' p'
 abnepos p' p' p' p' p' p' p'
 ubi q' p' p' p' p' p' p' p'
 tam dicitur minoris p'
 et maiores dicitur p' p' p'
 aui p' p' p' p' p' p' p'
 tatiq' uocabuntur

Agnati dicitur eo q' d' d' d'
 dant p' natis d' d' d'
 p' filij. Quia d' p' p'
 m' genere agno p' p' p' p'
 uenit p' p' p' p' p' p' p'
 ueluti p' eodem parte nati
 uel f' p' filij nepos uel
 eto uel p' p' p' p' p' p' p'
 ti dicitur quia p' p' p' p' p'

quitur cognatio d' coluati
 qui inde s' agnatos habet
 quia p' feminam s' uos p'onas
 uenit nec sunt agnatis
 alio naturali uice cognati
 p'rimoq' p'rimitate p'gri
 nis appellat' Con sanguis
 na dicit' cogd' ex uno p'que
 e' ex uno p'imo patris q' d'
 p'it Nam p'it' uiri p'p
 ma est sanguinis admixta
 aque in p'opulos colige que
 p'uma candida facit uel p'
 umu' m'p' qd' m'calice
 agitatu' p'uma albedem
 reddidit Q' f' dicit' co qd'
 p'it exade p'uctu' q' d'
 p'imo nati Germu' utro
 d' eade' p'it' uice manan
 tes non ut' m'ula d'nt d'
 eade' p'it' qui t' p'it'
 uocatur Ergo f' co qd'
 p'uctu' Germani exade q'
 m'it'ia manan' e' d' N'it' m'
 uocati qd' p'it' deducit' p'
 t' d' et uno utro e' d'it'
 Nam utro' t' m'ulic'is
 q' p'it' uoc' aut' m' m'
 p'it'uris diu'nis f' d' d'
 Natura g'ete cognatione
 affatu' Naam ut' q' d' t'
 uice andreas et petrus
 Jacob' et iohes Venit ut

omes iuda m' d' p' f' d' uo
 cadit Inde utronomio d' ad
 emens f' d' qui est h' d' t'
 Et apt' Optabam inquit an
 attema esse a' p' p' f' d' m'as
 qui p'it' cognati N'it' p' d' m' ai
 nem qui p'it' i' t' d' p' d' t'
 cognatione f' d' uocatur qui
 p'it' d' una familia et p' d' t'
 quas latini s' p' m' t' d' d' i
 temptantur Cum ex una radi
 ce multa generis turba diffu
 di ut' in g' m' p' d' d' d' t'
 ad loca Non p'it' t' i' a' m' d' t'
 me et t' d' et m' d' p' d' t' d' s'
 meos quia nos o' d' f' d' s' u'
 m' q' Et certe loca no' erit
 s' d' t' d' p' d' filij f' d' s' d' s'
 aram Quarto mo' s' affectu
 f' d' d' d' qui in d' uo p' d' d' d' d'
 p' d' t' d' et d' m' d' n' e' d' d' t'
 quo omes p' d' t' d' f' d' uocati
 ut' e' d' d' quam bonu' t' q' d' d' d'
 du' f' d' s' d' d' t' d' m' u' d' d' d'
 m' u' d' t' d' o' d' d' p' d' s' d' d' p' a
 t' d' m' d' t' d' p' d' m' t' nos g' d' m' a
 m' d' t' d' qui d' m' p' d' t' u' a' l' o' g' t' e'
 d' d' t' d' h' y' s' qui e' d' d' u' d' nos f' d' s'
 nos p' d' uoc' q' d' s' d' Germani ita
 m' t' d' d' t' d' u' t' g' d' m' d' t' d' can' d'
 g' d' m' t' d' t' d' manans d' o' d' d' t' d' t'
 ut' s' d' Nam p' d' t' d' q' d' t' d' d' s'
 p' d' m' d' d' d' t' d' q' d' p' d' a' cum f' d' t' d'

in parte agnationis habeatur. Fratres
patruelis dicitur eo quod patres et
germani fratres matris sunt. Fratres
conprobrim uero uocati quia ex
procre et frater aut ex duobus sor
oribus sunt nati quasi conspro
brini. Fratruelis autem mater
ter filii sunt. Subrimi et subri
mor filii. Duius proter et plati
uus frater patris est quasi patris
aliquis. Unde et morem patris
pupillu pro patruus suscipit
ut quasi filiu lege tractetur. Au
unculus est matris frater. Cuius
nomen forma diminutiui ha
bere uultur qui abauo uenire
monstrat. Amixa est pro pa
tris quasi alia mater. Mater
tera est pro matris quasi
mater alia. Socer est qui fi
liam dedit. Genuer est qui fi
liam duxit. Genuer autem dicitur
quod ad stipitatur ad auge dum
genus. Socer autem et pro quod
generi uel matri pro ad pro
Nitricus est qui uxore ex alio
uero filiu aut filia habere
duxit. Et dicitur nitricus quia
nouitricus quod amate super
ducatur uuius. Prognus
est qui ex alio parte natus est
et pro dignus dicitur putat quasi
prognus quasi pro genitricus un

et uulgo ante natus. Voca
bula agente hoc uultur
dicitur mata. Genitor genitur
agnati cognati cognate pro
genitoribus progenitricibus
germani germane

¶ Pro pro significat
non congruunt nisi ad
lecteris uir et Ma
ritus uero cum sine dicitur
conuget proat et amate
maritus quasi maris. Et
igitur nomen pro pro
quod facit in diminutione ma
ritus in deriuacione maritus
Sponsus a spondere uocatur
Nam ante uirum tabellari
matrimonij cautionem pro
mutuo amittit in quibus
spondet se in uita consp
ore in uita matrimonij et
sede uisores dabunt. Unde
admissum sponso dicitur
uirum ab spondere et spon
similiter. Et hoc sponde
uelle est. Ergo sponsus
non quia pro mittitur sed quia
spondet et sponsor dicitur
Arualis dicitur quasi arualis
na. Quod igitur datur
conuget bene datur quia
conuget bonum est. Quod

uero causa fornicationis a
 adulterij malis qd uero
 aruho non est. Cheta aut
 arra are. p qua traditur
 Et aut arra no plu p
 so conugalio sed caa et
 pqualibz promissa re data
 ut compleatur. Potri nu-
 piaz petitores aspando et
 petendo dicit. Promuba
 dicta eo qd nubentibz p qd
 queqz nubete uiro conuigt
 Qd est et paraminpba
 Nam minpba sponsam
 nupta sed minpba pro
 lauacionis officio qd et ad
 dnm nubet ad lucit. Co
 uugis appellati p r uugid
 qd nupom matrimonio
 conugalio. Iugo. n. nute
 to pulua pient p r futu-
 ra concordia ne ppen-
 Conuuges aut uerig app
 ellantur apina dispo pas
 sile quauis inter eos ad h
 ignore conugalio cohabit
 p maria io seph colux
 uocatur. Interquos nec
 fut n futu coit rano
 ulla conmixtio. Stuprie
 dicit q uultus pios uct
 tn placu nome a nubibz
 quibz tegitur colum. Unde

et nuptio dmi qd diu pmanu
 totu capita uclantur obnube
 i coopne est. Suis edtracat
 mba h est i nupta q ad que
 uulua sui non udat. Vroeb
 uocatz quasi un totos dnois
 igitur erat antiquitus ut
 nubentes puella ueniret pt
 ad lume mariti. Et postq
 antiqz in greabretur ornaret
 lanceis uctis et oleo inger
 ent. Et mde uxoribz dicit
 quasi uinctioes q ucto uoca
 bantur limo calcare qd illis
 lanue cogant et separentur.
 Matna est que nupit. Et
 dicta matnna quasi pater
 mater nati. Vel quia iam
 matre s p potest unde et ma
 trimoniū dictu distingunt
 aut inter matrona et matre
 familias. Nam matrone q
 iam i matrimonio ueniat
 matres quia genuerunt. Ma
 tres familie quia p quada
 uir ptepmitate i familia
 mariti tnperut. Monaga
 m dicit quia uni tm nup
 it. Mono i ap gios uno
 dr. Gamos nuptie itep
 tantur. Bigamz aut qd et
 bigamz amms uxorū uo
 catz quasi dualibz ut tribz maritibz

Vidua uocata qd cum uiri duo
fuerint nec circa conprou
alteriq uiri p morte conuigis
pma de puerit Namqzala
p morte pbris uiri nuptiar
uidue no dnt Item uidua
dicta q sola sit et circa con
prou ulri conuigalia uita au
prouitur 2frs uxor fratris
uocatur mariti frater lauer
Dr Duoq inter se fm uo
res Janetricas uocantur qe
cand Janua teletos uel pe
andem Janua habetes Vni
prou gulos appella Soror
uir pcale nome no habent
uoris frater Matrimoniū
e nobiliti iuxta conuicio et
colias Conubiu aut no a
nupta sed amulib pmatō
conuigū est legitimaz pona
inter cocudi et copulandi
nuptie conuigū dictū quia
co iuti sunt uel auigo quo
nuptijs copulantur ne re
peli aut ppare possint Dr
aut conubiu cu equalco
nuptias cocut ut putatū
romam pari utiq dignitate
Conubiu aut est cu iuis ro
manū latina conuicitur Re
tios aut conubiu non est

plij patre non pautur
Immacas dr aquodā m
mo qui primū ppare
upis est nuptijs uel apo
to ymenos quo mem
brana uirginitatis est
clausū cocubitiū est
adtemp cocudi Conue
cas un et tabnaculu
quomō ut huc mo illic
pfiguratur Repudiū e qd
pū testimonio tepū uel
pcepti uel absentia mīti
Disolū est quocōs diss
luta matrimonio alter
coq altas nuptias p
Dis solū uerū dictū offe
uiay h est uias in dūp
tendentes Fruolū est
cu co amio pparatur ut
rupū p admūcā reuer
tantur Nam fruolus
est ueluti casse uentis
et efflax nec stabilis p
aut forbola uocat uicilia
uapū mutila Tribū aut
ob caupō dūti uxor Vna
est causa prolis deq legi
in Genp Et benedixit
eos deq bndictō Crepū
et multiplicamū Sedūca
aduitory de qua ibi regis

Non est bonu esse
 homines solum faciamus
 et adiutoria simile Ter
 causa nigritudine Un diat
 apte et quis huc no edict
 nubiat Incligeb marito
 in expectare plent Onty
 genus puchritud sapia
 Sphys sapia potecior est
 Et amoris effend refit
 hec in uirgula de enca qd
 hys dno pulpa est tamor
 re est puchritudine qua
 p se ore ferit uirtute qua
 pta pectoris et armis or
 acce cu Suly ille iactatq
 pangs bella exusta tamer
 lut genae Puch equis
 ne uana fides ee de soy
 Ste in cligela uxor in res
 expellunt ad amore pulce
 ritud / geny / diuicie / moeb
 Widig in si inca moeb
 qua pulchritud querat
 Nur aut qm quab aut
 diuicie aut forma no quas
 probitas motu comedat
 Ideo aut femine subuiri
 pte stute conspiciat quia lau
 tate animi plerunq deapi
 unt Un et equa erit cas

uiri auctilitate repm Prom
 et ueteres uoluerit feminas
 in nuptas qua uis pfecte e
 tatis cont pp' ipaz am mile
 uitate in tutela gaxere G
 pliat liber nonq

de puchritudine

Nupit liber
 decimq ac
 Vigo quorud
 nom i un
 ueniant no
 pene omibq
 patet Prom
 quoda in opedi
 gra huc est
 mter uerim

Ict origo nom un ue
 niat a philo sophis
 cam tenat racionem
 ut p denominatione homo ab hu
 manitate sapientis sapientia no
 mictur quia p sapientia dicit
 sapient tam hanc Alia pte
 morigine quorudam nom cau
 sa p homo ab humo Unde p
 homo est appellat Equitox